
OBSAH

Úvodem.....	9
1 Historický vývoj.....	11
1.1 Stručný nástin dějin a státního zřízení.....	11
1.1.1 Doba královská.....	11
1.1.2 Republika.....	12
1.1.3 Císařství – principát.....	15
1.1.4 Císařství – dominát.....	17
1.1.5 Justinián I.....	17
1.2 Charakteristika základních pramenů práva.....	19
1.2.1 Formální prameny práva.....	19
1.2.2 Právo římské obce a právo národů.....	19
1.2.3 Prameny práva civilního (v užším slova smyslu).....	20
1.2.4 Právo praetorské – <i>ius honorarium</i>	23
1.2.5 Prameny poznání práva.....	25
1.3 Římskoprávní dědictví.....	25
1.3.1 Recepce v Itálii.....	26
1.3.2 Recepce ve Francii.....	27
1.3.3 Recepce v Anglii a Nizozemsku.....	27
1.3.4 Recepce v Německu.....	28
1.3.5 Recepce u nás.....	29
2 Obecné základy.....	31
2.1 Procesní právo.....	31
2.1.1 Procesní právo obecně.....	31
2.1.2 Soudní rozsudky a úřední výroky.....	31
2.1.3 Soudy v Římě.....	32
2.1.4 Svémoc.....	32
2.1.5 Vývojová stadia římského procesu.....	33
2.1.6 Průběh procesu – příklad formulového procesu.....	34
2.1.7 Exekuční řízení.....	35
2.1.8 Římská žaloba.....	37
2.1.9 Prekluze a promlčení.....	40
2.1.10 Mimořádné prostředky ochrany.....	41

2.2	Právní skutečnosti.....	42
2.2.1	Čas.....	42
2.2.2	Právní domněnka a právní fikce.....	43
2.3	Subjekty.....	44
2.3.1	Fyzické osoby.....	44
2.3.2	Právní subjektivita.....	44
2.3.3	Právnícké osoby.....	47
2.3.4	Způsobilost k právnímu jednání.....	48
2.4	Rodinné právo.....	50
2.4.1	Příbuzenství.....	50
2.4.2	Manželství.....	52
2.4.3	Římská rodina.....	55
2.4.4	Obdobné instituty.....	56
2.5	Právní jednání.....	57
2.5.1	Obsah právního jednání.....	58
2.5.2	Vznik právního jednání.....	60
2.5.3	Nesoulad vůle a projevu.....	60
2.5.4	Neplatnost.....	62
2.6	Nabývání a zánik práv.....	63
3	Právo věcné.....	71
3.1	Obecná část.....	71
3.2	Věci.....	72
3.2.1	Obchodovatelné věci a věci vyjmuté z obchodu.....	72
3.2.2	Mancipační a nemancipační.....	73
3.2.3	Hmotné a nehmotné.....	73
3.2.4	Movité a nemovité.....	73
3.2.5	Genericky a speciálně určené.....	74
3.2.6	Zuživatelné a nezuživatelné.....	74
3.2.7	Jednoduché a složené.....	75
3.2.8	Dělitelné a nedělitelné.....	75
3.2.9	Součást a příslušenství.....	76
3.2.10	Hromadné.....	76
3.2.11	Plod a užitek.....	76
3.3	Držba.....	77
3.3.1	Nabytí držby.....	79
3.3.2	Ztráta držby.....	80
3.3.3	Ochrana držby.....	80

3.4	Vlastnictví.....	81
3.4.1	Pojem a obsah vlastnictví.....	81
3.4.2	Nabývání vlastnictví.....	84
3.4.3	Ochrana vlastnictví.....	93
3.4.4	Zánik vlastnictví.....	96
3.5	Věcná práva k věci cizí.....	97
3.5.1	Služebnosti (<i>servitutes</i>).....	97
3.5.2	Dědičné právo stavby (<i>superficies</i>).....	102
3.5.3	Dědičný pacht (<i>emphyteusis</i>).....	103
3.5.4	Zástavní právo.....	104
4	Právo závazkové.....	111
4.1	Obligace obecná část.....	111
4.1.1	Pojem a vznik závazku.....	111
4.1.2	Druhy obligací.....	113
4.1.3	Subjekty obligací.....	115
4.1.4	Převod závazku.....	116
4.1.5	Ochrana závazků.....	116
4.1.6	Zajištění závazku.....	117
4.1.7	Nesplnění závazku.....	122
4.1.8	Zánik závazku.....	123
4.2	Kontrakty, kvazikontrakty a pakta.....	126
4.2.1	Formální kontrakty.....	128
4.2.2	Kauzální kontrakty.....	131
4.2.3	Kvazikontrakty (<i>quasi ex contractu</i>).....	149
4.2.4	Neformální dohoda – <i>pactum</i>	153
4.3	Delikty a kvazidelikty.....	156
4.3.1	Civilní delikty.....	157
4.3.2	Praetorské delikty.....	162
4.3.3	Kvazidelikty.....	164
5	Právo dědické.....	173
5.1	Obecná část.....	173
5.1.1	Základní charakteristika dědického práva.....	173
5.1.2	Civilní versus praetorské dědické právo.....	174
5.1.3	Delační důvody.....	175
5.1.4	Dědická způsobilost.....	175

5.2	Testamentární posloupnost	177
5.2.1	Forma závěti	177
5.2.2	Obsah testamentu	181
5.2.3	Zrušení závěti	185
5.2.4	Posloupnost proti testamentu	186
5.3	Zákonná posloupnost	187
5.3.1	Civilní posloupnost	188
5.3.2	Praetorská posloupnost	189
5.3.3	Justiniánské právo	190
5.4	Postavení dědice a přijetí dědictví	191
5.4.1	Domácí dědicové	191
5.4.2	Vnější dědicové	192
5.4.3	Spoludědicové	192
5.4.4	Dědický nápad	193
5.4.5	Důsledky přijetí pozůstalosti	195
5.4.6	Ochrana dědiců	197
5.5	Singulární sukcese – odkaz	198
5.5.1	<i>Legatum</i> – civilní formální odkaz	199
5.5.2	Fideikomis – neformální odkaz	200
5.5.3	Subjekty u odkazů	203
5.5.4	Předmět odkazu	205
5.5.5	Zrušení odkazu	207
5.5.6	Odkaz v moderním právu	208
5.6	Darování pro případ smrti	208
Literatura a další použité zdroje		209
Publikace		209
Překlady pramenů		211
Cvičebnice		211